

Slovenski dom

Štev. 69

V Ljubljani, sredi 26. marca 1941

Leto VI.

Jugoslavija v trojni zvezi

Pri včerajšnjem pristopu Jugoslavije k trojni zvezi sta Nemčija in Italija na Dunaju dali uradno zagotovilo, da bosta spoštovali jugoslovansko neodvisnost in nedotakljivost meja in da med sedanjo vojno ne bosta zahtevali za svoje vojske prehoda čez naše ozemlje. Sprejem naših državnikov pri Hitlerju

Dunaj, 26. marca. Jugoslavija je včeraj popoldne pristopila k trojni zvezi. Podpis zapisnika je bil v dvorcu Belvedere. Poleg jugoslovanskega predsednika vlade Dragiša Cvetkovića, nemškega zunanjega ministra v. Ribbentropa in jugoslovanskega zunanjega ministra Cincar-Markovića so bili navzoči tudi zastopniki držav-podpisnic trojne zveze, italijanski zunanji minister grof Ciano, japonski veleposlanik v Berlinu Ošima, slovaški poslanik Čermak, madžarski poslanik Stojaj, romunski poslanik Bossi in bolgarski poslanik Dragovanov ter številni zastopniki domačega in tujega tiska.

Zapisnik o pristopu, ki so ga podpisali nemški zunanji minister v. Ribbentrop, italijanski zunanji minister grof Ciano in japonski veleposlanik Ošima ter jugoslovanski ministrski predsednik Cvetkovič, pravi:

Vlade Nemčije, Italije in Japonske na eni strani in vlada kr. Jugoslavije na drugi strani so po svojih podpisanih pooblaščenih ugotovile:

1. Jugoslavija pristopi k zvezi treh držav, ki je bila podpisana v Berlinu 27. septembra 1940 med Nemčijo, Italijo in Japonsko.

2. V kolikor bodo skupni tehnični odbori, ki jih določa čl. 4 trojne zveze, razpravljali o vprašanih, ki se tičejo koristi Jugoslavije, bo pri delovanju teh odborov sodeloval tudi zastopnik Jugoslavije.

3. Temu zapisniku je priloženo kot priloga besedilo trojne zveze. Zapisnik je sestavljen v nemščini, italijanščini, japonščini in jugoslovanskem jeziku, pri čemer velja vsako od teh besedil kot izvirnik. Zapisnik stoji v veljavo na dan podpisa.

Ob pristopu Jugoslavije k trojni zvezi je izročil nemški zunanji minister v. Ribbentrop predsedniku jugoslovanske vlade Dragiša Cvetkoviću in zunanjemu ministru Cincar-Markoviću naslednjo spomenico:

V imenu in po nalogu nemške vlade imam čast sporočiti vaši ekselenci:

Ob pristopu Jugoslavije k trojni zvezi potrjuje nemška vlada svoj sklep, da bo vselej spoštovala samostojnost in ozemeljsko nedotakljivost Jugoslavije.

Zunanji minister Italije, grof Ciano, je izročil v imenu italijanske vlade zastopnikom Jugoslavije spomenico iste vsebine.

Nemški zunanji minister v. Ribbentrop je izročil predsedniku jugoslovanske vlade in zunanjemu ministru spomenico, s katero se Nemčija obvezuje, da ne bo zahtevala od Jugoslavije prehoda ali prevoza svojih čet čez jugoslovansko državno ozemlje. Spomenica se glasi:

Sklicujoč se na razgovore, ki so potekali ob današnjem pristopu Jugoslavije k trojni zvezi, imam čast, da vaši ekselenci v imenu nemške vlade s tem potrdim sporazum med vladami držav oziroma jugoslovansko vlado o tem, da vladi držav oziroma vojni ne bosta pošiljali Jugoslaviji zahteve, da dovoli prehod, ali prevoz čet čez jugoslovansko državno ozemlje.

Spomenico iste vsebine je izročil tudi italijanski zunanji minister grof Ciano.

Predsednik jugoslovanske vlade Cvetkovič je po podpisu pristopa k trojni zvezi poslal nemškemu in italijanskemu zunanjemu ministru spomenico, v kateri jemlje na znanje v imenu Jugoslavije nemško ter italijansko uradno izjavo o spoštovanju jugoslovanske neodvisnosti in nedotakljivosti ter prejem uradne izjave, da Italija in Nemčija ne bosta med sedanjo vojno zahtevali prehoda ali prevoza za svoje čete čez jugoslovansko ozemlje.

Voditelj Nemčije je včeraj popoldne okrog 16.45 v hotelu Imperial sprejel jugoslovanskega ministrskega predsednika Cvetkovića in zunanjega ministra Cincar-Markovića. Pri razgovoru je bil navzoč tudi v. Ribbentrop.

Razgovor voditelja Nemčije s Cvetkovičem in Cincar-Markovičem, je potekel v duhu starih prijateljskih odnosov med obema državama in je trajal približno eno uro. Po tem je voditelj Nemčije sprejel v hotelu Imperial v navzočnosti v. Ribbentropa italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana.

Po podpisu sta nemški zunanji minister Ribbentrop ter jugoslovanski ministrski predsednik imela priložnostne govore. Nemški zunanji minister je izrazil prepričanje, da bo ta dogodek po-

sebnost pomemben za bodočnost Jugoslavije in blagor jugoslovanskega ljudstva. Nemčija se odkritosrčno veseli jugoslovanskega pristopa k trojni zvezi, ker so se pred kratkim bile na delu angleške spletke za vmešavanje v jugoslovansko politiko, a je Jugoslavija pravilno razumela potrebo po sodelovanju pri preurejanju odnosov v Evropi in se pridružila mladim narodom. Naravna posledica pristopa Jugoslavije k trojni zvezi bo, da bo Jugoslavija v bodoči Evropi zavzela na Balkanu mesto, ki ji pripada.

Predsednik vlade Cvetkovič je v govoru povdaril, da je glavni in edini cilj jugoslovanske zunanje politike bil in bo ohranitev miru in jugoslovanske varnosti ter vzdrževanje najboljših odnosov z vsemi državami, ki goje do Jugoslavije mi-

roljubna čustva. Zaradi svojih življenjskih koristi mora Jugoslavija varovati jugovzhod pred razširjenju vojne ter sodelovati pri pripravah za pomiritev in obnovo Evrope. Jugoslavija pristopa k trojni zvezi, da bi ohranila mir na svojih mejah, da s tem izpolni svoje dolžnosti do evropske skupnosti.

Predsednik vlade in zastopnik notranjega ministra Cvetkovič ter zunanji minister dr. Aleksander Cincar-Markovič sta se davi s posebnim vlakom z vsem svojim spremstvom vrnila v Beograd. Na postaji so ju pričakovali in pozdravili vsi ministri, ki se zdaj muče v Beogradu, višje uradništvo predsedništva vlade ter zunanjega ministrstva in člani diplomatskega zbora držav, ki so podpisale trojno zvezo.

General Antonescu zahteva pravico za Romunijo

Bukarešta, 26. marca. AA. V svojem govoru, ki ga je imel pri slavnostni razdelitvi podpor družinam tistih vojakov, ki so padli 21. januarja, je poglavar romunske države general Antonescu dejal med drugim tudi tole:

Niti jaz, niti romunski narod ni sprejel in nikdar ne bo sprejel kot dokončnega položaja tega, v katerem smo se znašli in pred katerim se moram tudi sam ukloniti. Nikdar ne bo miru v tem delu Evrope, niti resnične pravice na svetu, dokler romunski narod ne dobi ali si sam

ne izposluje pravice. Pravica bo prišla. To svečano izjavljam vsem vam, ki ste trpeli in dali žrtve, vsem vojakom, med katerimi sem tudi sam. Romunski narod zna spoštovati čast, prav tako pa tudi pričakuje, da njegovo čast spoštujejo drugi.

Na tej svečanosti so bili navzoči tudi člani vlade in vojaška zastopstva. Odlikovani so bili vojaki, ki so se izkazali o priliki januarjskih nemirov. Slavnost se je končala z paradno četo.

Sovjeti obljublajo Turčiji svojo nevtralnost, če bi bila napadena in bi morala braniti svoje meje

Ankara, 26. marca. Anatolska agencija: Sovjetska vlada je objavila naslednje uradno sporočilo: Te dni je prišlo do izjave med turško in sovjetsko vlado. Ta izjava je nastala sprično vesti v tujem tisku, češ da bi Sovjetska zveza, če bi Turčija stopila v vojno, izkoristila težave, v katerih bi se znašla Turčija, in bi s svoje strani napadla Turčijo. V zvezi s tem in z nekimi vprašanji, ki je bilo o tej stvari postavljeno, je sovjetska vlada obvestila turško vlado o naslednjem:

1. Takšne vesti ne odgovarjajo stališču sovjetske vlade.

2. Če bi bila Turčija dejansko napadena in bi bila prisiljena stopiti v vojno zaradi obrambe svojega ozemlja, bi morala Turčija v skladu s nenapadalno pogodbo med njo in SSSR, računati na popolno razumevanje in nevtralnost SSSR.

Turčija je izrazila sovjetski vladi najodkritosejšnje zahvalo za to izjavo in ji sporočila, da more tudi SSSR, če bi se sama znašla v podobnem položaju, računati na popolno razumevanje in nevtralnost Turčije.

Maršal Graziani, vrhovni poveljnik italijanske vojske v Afriki, odstopil

Novo spremembe v vrhovnem poveljstvu laške oborožene sile

Nekje v Italiji, 26. marca. Stefani. Na lastno prošnjo se je maršal Italije Rodolfo Graziani umaknil s položaja načelnika generalnega štaba v vojski v Libiji in s položaja vrhovnega poveljnika oboroženih sil v Severni Afriki. General Italo Gariboldi je bil imenovan za guvernerja Libije in vrhovnega poveljnika italijanskih oboroženih sil v

Severni Afriki. General Mario Roata, podnačelnik italijanskega štaba, je prevzel dolžnost načelnika glavnega štaba. General Francesco Rossi je bil imenovan za podnačelnika glavnega generalnega štaba.

Agencija Stefani poroča, da spada novo imenovan generalni guverner Libije in vrhovni poveljnik italijanskih čet v severni Afriki general Italo Garibaldi med najspodobnejše častnike italijanske vojske. Med svetovno vojno se je izkazal kot poveljnik nekega polka, nato pa kot načelnik italijanske delegacije za utrditve vzhodne meje. Nato je bil imenovan za brigadnega generala, od leta 1933—1936 pa je vodil vojno akademijo v Modeni, nato pa se je udeležil abesinske vojne kot divizijski general. Ko je bil imenovan za armadnega generala, je bil postavljen za načelnika štaba pri generalnem guvernerju v Tripolitani.

Dolg posvet med Stalinom in japonskim zunanjim ministrom

Moskva, 26. marca. Tass. Predsednik sveta ljudskih komisarjev in ljudski komisar za zunanje zadeve Molotov je sprejel 24. t. m. japonskega zunanjega ministra Matsuoka in spremstvu japonskega veleposlanika v Moskvi Tatekava. Pri sprejemu je bil navzoč tudi Stalin. Sestanek je trajal več ko eno uro.

Tokio, 25. marca. DNB. Čeprav ni znana vsebina razgovorov, ki so bili na sestanku japonskega zunanjega ministra Matsuoka in Stalina, pa v tukajšnjih krogih sodijo, da je ta sestanek zelo velikega pomena. V zvezi s tem menijo, da bo to imelo velik vpliv na razvoj japonsko-sovjetskih odnosov. Poudarjajo, da se je zgodilo drugače, da je Stalin sprejel zastopnika Japonske.

Nemčija razširja blokadni predel na Islandijo

Berlin, 26. marca. Uradno je bilo objavljeno: Zaradi protipravne zasedbe danskega otoka Island po angleških četah skušajo parniki, ki plovejo v Anglijo, prebiti zapor in izkoriščajo Island kot varstveno oporišče. To dejstvo je prisililo Nemčijo, da vključi Island v operacijski pas okoli Anglije.

Ob tej priliki opozarjajo na izjavo o popolni nemški blokadi okoli Anglije, ki so bile objavljene dne 17. avgusta 1940. in opozarjajo vse nevtarne parnike, da bo vsaka ladja, ki bi vkljub temu plula v nemškem operacijskem pasu okoli Anglije v nevarnosti, da bo uničena in zato škoda, ki bi od tod izvirala, ne more prihajati z nemške strani. Vse to se po gornjih podatkih nanaša tudi na razširjeni operacijski pas.

Vesti 26. marca

Zapisnik o pristopu Jugoslavije k trojni zvezi

je v vsem enak zapisniku, ki so ga ob pristopu podpisale druge države (Slovaška, Madžarska, Romunija, Bolgarija), ob podpisu sta nemška in italijanska vlada dali izjavo o spoštovanju jugoslovanske neodvisnosti in ozemeljske nedotakljivosti. Zdjaj so pristopile k trojni zvezi vse evropske jugovzhodne države in je s tem končano izločevanje Anglije z evropske celine, izločevanje, ki ga Nemčija in Italija izvajata z orožjem, trojna zveza pa s politiko, prvi italijansko uradno sporočilo o včerajšnjem dejanju na Dunaju.

Sporazum med Jugoslavijo in Italijo iz leta 1937 je bil pomemben pogoj za mir v Evropi. Navzlic dogodkom, ki so potem nastopili, se je med Italijo in Jugoslavijo ohranil mir. Jugoslavija je pod močnim vodstvom kneza namestnika Pavla našla svojo pot in je ne bo opustila, šla bo po njej do konca v svojo korist in v korist novega reda, v katerem bo ona eden temeljnih kamnov, piše rimski »Messaggero«.

Na evropskem jugovzhodu je izven trojne zveze ostala samo Grčija, ki se je udinjala angleškim koristim in bo morala nositi posledice za svojo politiko, prvi včerajšnje italijansko uradno sporočilo o slovesnosti na Dunaju.

Predsednik Roosevelt zahteva, da se ameriški pomorski nevtralnostni pas razširi od 25. poldnevnik, to je do dveh tretjin poti med Anglijo in Ameriko. Razširitev je potrebna, da bodo lahko ameriške vojne ladje spremljale prevoze do Evrope, ne da bi s tem zapustile nevtralne vode, piše glasilo ameriške vojske »USA Army and Navy«, kakor poroča DNB.

Popravila na ameriški 24.000 tonski potniški ladji »Washington« so končana. Ladjo bodo uporabljali za prevoze čet, prvi poročilo ameriškega vojnega ministrstva, kakor ga objavlja DNB.

Včerajšnjega slovesnega dejanja na Dunaju so se udeležili tudi zastopniki vseh jugoslovanskih dnevnikov, od slovenskih listov pa zastopnika »Jutrac« in »Slovenca«.

Po odreditvi predsednika Roosevelta je od včeraj dalje prepovedana vsem tujim ladjam plovba v vodah pri Filipinih, ob Aljaski in ob nekaterih tamošnjih otokih. Taje ladje bodo smele v te vode samo s posebnim dovoljenjem mornariškega ministra, ker so to ameriški obrambni pasovi, poroča Reuter.

Ameriški poslanik v Moskvi Steinhardt je včeraj obiskal japonskega zunanjega ministra Macuoka, poroča Havas.

V Grčiji so včeraj imeli narodni praznik, ki so ga slavili času primerno. Angleški zunanji minister Eden je iz Kaira poslal predsedniku grške vlade Kizirisu za to priliko čestitko, poroča Reuter.

Bivši Rooseveltov nasprotnik, zdaj njegov glavni zagovornik, republikanec Willkie, je včeraj prišel na obisk v Kanado in je v parlamentu imel kratek govor, poroča Reuter.

Pretekli teden so angleške in zavezniške pomorske izgube znašale 75.000 ton. Potopljenih je bilo 23 parnikov. Izguba je za 27.000 ton manjša od izgube v predzadnjem tednu. Nasprotnih ladij je bilo v zadnjih petih tednih potopljenih za 300.000 ton, prvi uradno poročilo angleškega mornariškega ministrstva.

Madžarska vlada je vsem državnim uradnikom, ki potujejo v tujino, s posebnim ukrepom prepovedala dati izjave tujemu tisku, češ da se take izjave potem širijo kot senzacija, dasi v večini primerov ne gre za stališče madžarske vlade, poroča DNB.

Nemško vrhovno poveljstvo poroča snoči, da je nemško topništvo obstreljevalo včeraj skupino angleških ladij blizu Doversa, da so bila z bombami napadena tri letališča v južni Angliji, da je bila bombardirana Malta, južnozahodno od Krete pa zadeta neka angleška vojna in neka patrolna ladja. Današnje poročilo angleškega letalskega ministrstva pravi, da včeraj in ponoči ni bilo nobenih letalskih napadov na Anglijo, pač pa so prednočnim angleška letala bombardirala Berlin, Kiel, Hannover, Brest in

Posebne izdaje v Belgradu

Belgrad, 26. marca. m. Pristop Jugoslavije k trojni zvezi je sporočilo tukajšnje časopisje javnosti s posebnimi izdajami. V njih je poročalo v prvi vrsti o podpisu tega sporazuma, izmenjavi not med nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom ter grofom Cianom in predsednikom jugoslov. vlade Dragiša Cvetkovičem ter zunanjim ministrom Markovičem. Časopisje je v naslovih povdarjalo, da je Jugoslavija končno uredila odnose z državami osi ter da sta se Nemčija in Italija posebno obvezali, da za čas sedanje vojne ne bosta zahtevali niti prevoza niti prehoda svojih čet čez jugoslovansko ozemlje, ter da bosta svobodno in ozemeljsko nedotakljivo Jugoslavije za vedno spoštovali.

151. dan vojne med Italijo in Grčijo

Nekje v Italiji, 26. marca. Stefani: Italijansko uradno vojno poročilo pravi: Grško bojišče: Nič novega.

Atene, 26. marca. o. Atenska agencija: Po vseh albanskih bojiščih je včeraj bilo udeleževanje patrol in topništva. Italijani so v mraku poskusili dvakrat presenetiti grške čete z napadom, pa sta oba napada bila odbita. Italijanska letala so s majhnim uspehom bombardirala nekatera kmečka naselja.

Japonski zun. minister v Nemčiji

Berlin, 26. marca. DNB: Japonski zunanji minister Macuoka je prispel snoči s svojim spremstvom na nemško ozemlje v Malkiniju. Tu je japonskega zunanjega ministra pozdravilo nemško zastopstvo, v katerem so bili veleposlanik Stammer, šef štaba zveze Stenger in polkovnik Maci. Minister Macuoka se bo pripeljal v Berlin noči.

Vojna v Afriki

Razvoj vojaških operacij v Abesiniji

Nekje v Italiji: 26. marca. Stefani. 291. italijansko uradno vojno poročilo:

Enote nemškega letalskega zbora so v spremstvu italijanskih in nemških lovskih letal večkrat napadle zasedrane ladje in pristaniške naprave v Laveleti na Malti. Poleg ladjedelnic in skladišč tekočega goriva je bilo zadetih več ladij in neka križarka.

Severna Afrika: V okolici Sirte so angleška letala bombardirala in s strojnimi streljali na naše čete. Bilo je več ranjenih. V vzhodnem delu Sredozemskega morja so naša letala zadela z velikimi torpedi parnik, ki je prevažal čete in bombardirala tudi druge ladje. Nemška letala so potopila cisternsko ladjo z okrog 10.000 tonami in neko drugo ladjo.

Vzhodna Afrika: Nadaljuje se bitka pri Keren. Pri Didžigu sovražnik močno pritiska, toda naše čete ga združujejo. Nagehelli, ki smo ga mi izpraznili, je sovražnik zavzel. Na odseku Javella-Gala-Sidama je bil odbit sovražnikov napad s hudimi izgubami zanj. Britanska letala so izvedla napad na Asmaro in pri tej priliki je bilo 9 mrtvih

in 23 ranjenih. Poškodovane so bile stanovanjske hiše.

Kairo, 26. marca. Reuter: Vrhovno poveljstvo britanskih sil na srednjem vzhodu sporoča med drugim:

Libija: Nič novega. Naše letalstvo je bombardiralo Tripolis.

Eritreja: Naše čete so odbile nove protinapade sovražnikovih oddelkov jugozahodno od Keren, ki ga bombardirajo od zore do mraka. Obroč se stieka.

Abesinija: Naše čete se približujejo Hararju, ko so zasedle važni prelaz Marda, medtem ko se operacije severozahodno od Negelija ugodno razvijajo. Naše čete so zdaj 35 km od Hararja, ki je zdaj samo ogrožen.

Naše brodogojce je zadnje tri dni spremljalo velike konvoje po Sredozemskem morju, ne da bi bilo srečalo kako nasprotno ladjo. Približalo se je eno samo nemško letalo, ki pa je bilo zbito.

Skupne angleške izgube v afriški vojni znašajo 2966 mož. od tega 604 mrtve.

Ustanovitev Zdrúženja hmelnjarjev za Slovenijo

Na zborovanju je bilo nad tisoč savinjskih hmelnjarjev

V Celju se je zbralo na praznik nad tisoč hmelnjarjev, ki so ustanovili svoje Zdrúženje — Slovenski hmelnjar, stanovsko glasilo vseh hmelnjarjev — Dobila ga bodo brezplačno — Izgledi za hmeljsko kupcijo.

Celje, dne 25. marca.

V veliki dvorani Ljudske posojilnice v Celju se je danes dopoldne zbralo nad tisoč hmelnjarjev iz vse Slovenije, da prisostvujejo ustanovnemu občnemu zboru Zdrúženja hmelnjarjev za Slovenijo, katerega pravila je banska uprava že odobrila. Skupščina se je pričela ob 9 dopoldne in trajala do poldneva. Na zborovanju so bili navzoči zastopnik kmetijskega ministra šef odseka za poljedelstvo in živinorejo pri kmetijskem oddelku kr. banske uprave v Ljubljani g. inž. Simonič Primož, zastopnik g. bana g. dr. Joško Dolinar, okrajni načelnik dr. Zobec, senator g. Alojzij Mihelič, predsednik Kmetijske zbornice g. Steblovnik Martin in hmelnjarski banovinski nadzornik g. Janko Dolinar.

Obširno poročilo o važnosti in pomenu ustanovitve tega Zdrúženja je najprej podal zastopnik g. ministra inž. Simonič.

Nato je g. Jelovek iz Petrovč prebral odlok kr. banske uprave, ki je odobrila pravila. Pred razpravo in sklepanjem o sprejetju pravil novoustanovljenega Zdrúženja je spregovoril še zastopnik g. bana g. dr. Joško Dolinar. Večkratne občutne hmeljske krize, ki jih je povzročila nadprodukcija hmelja, to pa neurejenost in pridelovanje, so rodile zahtevno po zaščiti hmeljarstva. Tej zaščiti je namenjena uredba o hmelju, ki ima moč zakona in ki je stopila dne 3. sept. lani v veljavo. S to uredbo je bila ustvarjena zakonita osnova za ureditev pridelovanja hmelja, ki naj prepreči tako škodljivo nadprodukcijo in s tem tudi krize nvočenja hmeljskega pridelka vsaj v normalnih časih. Uredba o hmelju in na osnovi iste izdani pravilnik o hmelnjarskih društvih predpisujeta, da se mora v vsaki banovini, kjer se nahaja hmeljski okoliš, ustanoviti hmelnjarsko društvo — Zdrúženje, to je obvezna organizacija hmelnjarjev, vsak hmelnjar pa mora biti njen član. Razpravljalo se je o tem, kakšno pravno obliko naj dobi ta organizacija hmelnjarjev, ker ni prostovoljna, temveč obvezna. Po tej organizaciji so bili vsi hmelnjarji pritegnjeni k neposrednemu sodelovanju pri urejanju raznih vprašanj. Minister za kmetijstvo razširja in zmanjšuje površino zemlje, ki sme biti zasajena s hmeljem, na predlog hmelnjarskih društev in po izjavi hmelnjarskih komisij. Tudi pri imenovanju banovinske hmeljske komisije bo imelo Zdrúženje hmelnjarjev važno besedo, ker bo ban na njegov predlog imenoval one člane komisije, ki bodo v komisiji zastopali pridelovalce hmelja. Ta komisija bo namreč opravičala zelo važne posledice, opravičala bo znakovanje hmelja, ki bo obvezno za ves hmelj, izdajala bo dovoljenja za povečanje in odredbo za zmanjšanje površin, seveda v okviru ministrske odločbe in dovolitve za obnovo zemljišč, vse na predlog Zdrúženja hmelnjarjev. Da bo moglo Zdrúženje zadostiti svojim dolžnostim, ima zagotovljena tudi precejšnja denarna sredstva — 1% od vseh izkupičkov za hmelj in še denarne kazni, izrečene po uredbi o hmelju.

Nato se je pričelo sklepanje o sprejetju pravil. Ze v začetku čitanja pravil, ko se je navajalo za sedež Zdrúženja Celje, so hmelnjarji Zalca začeli protestirati in zahtevati sedež v Zalcu. Razburjenje se ni poglelo več minut in v dvorani se je razvila ostrá debata. Hmelnjarji so se pomirili šele, ko sta se zglasila k besedi gg. Pongrac Turnšek in senator g. Alojzij Mihelič. G. Turnšek je že v začetku svojega govora poudaril, da govori v imenu malih hmelnjarjev, ki so bili vsikdar najbolj prizadeti, nato pa je utemeljil potrebo ustanovitve Zdrúženja hmelnjarjev in poudaril važnost takojšnje ustanovitve, obenem pa zavrnil očitke, ki so prišle vse prej od kogar koli kakor pa iz ust hmelnjarja. Prišel je, če bi imeli hmelnjarji takšno združenje že pred 15 leti, bi bili danes v drugačnem položaju, kakor so sedaj. Senator g. Alojzij Mihelič je med drugimi pojasnil tudi točko v pravilih o 1% od vseh izkupičkov za hmelj, kar je predvideno po uredbi. Pripomnil je, da so hmelnjarji na taboru celo zahtevali 2%, predviden pa je samo 1%. Svoj govor je zaključil s pozivom k enotnosti in skupnemu sodelovanju ter prosil vse navzoče za mirno razpravljanje. Nato so bila sprejeta pravila v celoti.

Sledile so volitve upravnega in nadzornega odbora Zdrúženja. V upravni odbor so bili izvoljeni: predsednik Pongrac Turnšek iz Polzele, podpredsednik Ludvik Kuder iz Griž, tajnik Josip Jelovek iz Petrovč, blagajnik Anton Novak iz Soštanja, za odbornike Alojzij Mi-

helčič iz Celja, Martin Steblovnik iz Smartnega ob Paki, Jernej Kunst iz Grajske vasi, Jeronim Marinc iz Braslovč, Franc Golež iz Vojnika, Stanko Sevčnikar iz Velenja, Peter Mravljak iz Vuhreda in Lovrač iz Medija-Izlake. V nadzorni odbor so bili izvoljeni Jože Cetina iz Sp. Grušovelj pri St. Petru, Jože Masie iz Gomilškega, Ivan Marolf ml. iz Topovelj pri Braslovčah, Avgust Vranic iz Prekope pri Vranskem in Marko Novak iz Soštanja.

Ker je Zdrúženje bilo šele ustanovljeno, je bilo predlagano, da se poverjeniki in poverjenstva za letošnje ne postavljajo, da se bo videlo, kje in če so sploh potrebna. O postavitvi poverjenikov in poverjenstev bo sklepal šele prihodnji redni občni zbor, odbor pa bo pripravil pravilnik za njihovo poslovanje. G. Marinc iz Braslovč je predlagal, da naj postane »Slovenski hmelnjar« stanovsko glasilo Zdrúženja, katerega bodo dobivali vsi hmelnjarji brezplačno.

Nato je bil sprejet proračun, ki predvideva 200.000 din izdatkov, med temi za propagando 20.000 in v sklad za regulacijo cen 85.000, do-

hodkov pa prav tako 200.000 din iz enoodstotnega odtelgajala od izkupička.

K besedi se je oglašil tudi hmelnjarski ban, inšp. g. Dolinar. Poudaril je, da so srečni tisti, ki so hmelj prodali. 70% neprodanega hmelja je še vedno v Savinjski dolini. Pojasnil je namen uredbe, s katero je proglášen Prevod v Ljubljani za poslovno centralo za izvoz slovenskega hmelja. S tem ne bo prav nihče prizadel, kajti svobodna trgovina s hmeljem bo še vedno stala, v interesu hmelnjarjev pa je, da je zdrava konkurenca in svobodna trgovina. Izmenjava na svetovnem trgu je danes zelo težavna. Ze meseca septembra so se merodajni trudili, da bi narodna banka finansirala način nakupa hmelja. Narodna banka naj bi kupila hmelj, nekaj izplačala takoj, nekaj pa po izkupičku. Ker pa so prišli novi svetovni dogodki in je bil prevoz na svetovni trg zopet zelo otežkočen in bi s tem Narodna banka prevzela garancijo, je zahtevala supergarancijo. Merodajni so se na vse načine trudili, da bi to supergarancijo dosegli. Končno se je posrečilo tudi, da so Angleži dovolili prevoz v Ameriko. Sedaj je postalo najaktualnejše vprašanje supergarancije. Smo že pred rešitvijo tega vprašanja in z uredbo bi bil Prevod v Ljubljani tista ustanova, ki bi dobila za to potrebne kredite in lahko dala potrebno supergarancijo Narodni banki. Tako bi v kratkem prišla hmeljska kupcija. Tudi izgledi prodaje našega hmelja v Rusiji niso slabi.

Ljubljana od včera do danes

Prijazno je včera, na praznik Marijinega Oznanjenja, sijalo sonce. Dan je bil tako lep, da je ostal doma res samo tisti, ki je moral. Drugi pa so se razkropili na vse vetrove, po vseh izletnih točkah in sprehajališnih.

Danes pa smo vsi v gorko, pa oblačno jutro, ki bo, če ne bo vetra, prav gotovo prineslo dež.

Letošnji sv. misijon zaključen

Včera je bil v vseh ljubljanskih cerkvah končan letošnji sv. misijon, ki je prišel zares v pravi čas. Dokazal je, da je Ljubljana še vedno verna in verna Cerkvi.

Na zadnji dan so bile že pri najzgodnejših jutranjih službah božjih cerkve polne do zadnjega kotička. Vse dopoldne so pri sv. mašah množice pristopale k sv. obhajilu, da na najboljši način potrdijo svoje dobre sklepe in svojo duhovno obnovo.

Popoldne so bile ob širih sklepne misijonske pobožnosti po vseh ljubljanskih cerkvah. Zadrželo se je v zaključnem misijonskem govoru. Nato pa so vsi navzoči obnovili krstno obljubo in prejeli papežev blagoslov. Ob sklepu pa so bile pete litanije, zahvalna besem in blagoslov z Najsvetejšim.

Vojni invalidi so zborovali

V dvorani Delavske zbornice je bil včera občni zbor Zdrúženja vojnih invalidov. Vodil ga je predsednik Mlekuč, ki je podal svoje poročilo. V njem je poudaril, da se zadnje čase članstvo zelo zanima za delo in uspehe odbora. Mnogo dela povzročajo prijave vojnih žrtev in njihovih vedbe. Da je dobilo vsestransko podporo odbora 900 doslej prevedenih vojnih invalidov, vdov in staršev padlih otrok, je dejstvo, ki ga ne more nihče zanikati. Članstvo se je v zadnjih časih potrojilo. Vojni invalidi si morajo priboriti vse svoje pravice, ki so jih z lastno krvjo kupili.

Za predsednikom je poročal tajnik Moser, ki je povedal, da je zdaj vključenih 723 vojnih invalidov, od teh 451 zaščitenih, 272 nezaščitenih, vdov in staršev nezaščitenih, 314 nezaščitenih, skupaj 1265 invalidov, vdov in staršev padlih otrok.

Blagajniško poročilo je podal blagajnik Preša. Pokazalo je vzorno delo in dobro stanje. Nato so bile sprejete vdanostne in pozdravne brzjavke. Predsednik je še naglasil, kako potreben je v Sloveniji Invalidski dom. Nato pa je predlagal ustanovitev invalidske zdravstvene zadruge. Predlog je bil soglasno sprejet. Prav tako je bil sprejet tudi predlog o ustanovitvi fonda za posojila svojim članom, ki bi zašli v potrebo.

Jubilejna slovesnost Podpornega društva gluhonemo mladine

V lepo okrašeni telovadnici gluhonemnice je bil včera dopoldne jubilejni občni zbor Podpornega društva za gluhonemo mladino. Temu jubileju so bile posvečene uvodne besede predsednika Sarabona, ki je dejal:

»Kmalu bo preteklo pol leta, ko smo se zbrali na istem mestu ki proslavi jubileja 40 letnice naše gluhonemnice. Prepotrebni zavod, kjer naša gluhonema mladina najde zavetja in vzgoje, so oblasti podprle, kolikor so le mogli, tako da bo zavod s prizidkom oziroma povečanjem nadstro-

plj premagal krizo preobljudenosti in utesnjenosti, ki nas je dolga leta ogražala. Tudi Podporno društvo ni opustilo nobene prilike, da je opozarjalo na to neodložljivo nujnost razširitve zavoda. Vendar pa z razširjenjem zavoda še ne bo storjeno vse. Poleg šole, stanovanja in hrane potrebujejo gojenci še marsikaj, kar bi jim mogli prav za prav preskrbeti roditelji, to je obleko, perilo obutev, da ni treba omeniti še kakšnega priborljaka in razvedrila, do katerega ima gluhonem otrok vsaj enako ali pa tudi še večjo pravico, kakor drugi otroci. Na žalost pa so roditelji teh otrok z malimi izjemami bedni proletarci, ki se zlasti v teh časih ne morejo prav ničesar storiti za bodočnost svojih tako hudo prizadetih otrok. Deset let jim že naša karitativna ustanova pomaga po vseh svojih močeh in želeti je samo, naj bi se vihar, ki divja okrog nas, kmalu polegel, da bo moglo tudi Podporno društvo za gluhonemo mladino mirno nadaljevati plemenito delo, ki ga čaka v novem desetletju.

Predsednik je nato prebral vdanostno brzjavko Nj. Vel. kralju Petru II., pozdravil prisotne zastopnike in občinstvo, ki je velikem številu prihlieto na občni zbor. Dr. Sušnik je v banovnem imenu izrekal čestitke ob jubileju. Tajniško poročilo je podal Vilko Mazi. Poročilo je bilo izredno informativno in nazorno ter navdse skrbno sestavljeno. Tajnik je pridal nato tudi blagajniško poročilo namesto odsotne zaslužne blagajničarke Vite Zupantičeve.

Tržno poročilo

Ljubljana, 26. marca.

Leno je potekala kupčija na živilskem trgu. Naprodaj je bilo na perutninskem otoku dovolj jaje in zelenjave. Kmetice so prodajale jaja po 9 ali 10 komadov za kovača. Sedaj ima gospodinja že veliko izbirbo raznih solat. Bolj učene kuharice kupujejo razne vrste po vsebnosti železa, vitaminov, druge jaje pa kupijo po okusu, kar pa njihove družine rajje jedo. Merica motovilca je od 1,50 do 2 din. Za enak denar lahko kupi gospodinja tudi merico regrata, ki ga je bilo danes zelo veliko naprodaj. Včera so imeli nabiralci dovolj časa, da so šli po travnikih in poljih, da so nabirali regrat, ki je v tem času okusna solata. Naprodaj je bilo tudi precej radiča v vseh barvnih otenkih, merico so prodajale prodajalke po 2 din. Ljubljana uvaža mnogo dalmatinske solate. Z bolj smotrnim vrtnarjenjem bi lahko vsi ta denar dobili naši vrtnarji. Se vedno so na trgu repa in zelne glave. Vedno več pa je sedaj hrena in črne redke.

Branjevske klopice pa se šibijo pod velikimi kupi pomaranč in limon. Pomaranče so od 1,50 do 3 din, dočim so limone cenejše in dobiš že 3 limone za 2 din. Večji plodovi so po 3 dinarju.

Podražila so se jabolka, saj smo že pozno v marecu. Kilogram prvovrstnih jabolk velja 12 do 14 din. Najslabša vrsta pa je po 6—8 din. Kljub poznemu času imajo kmečki branjevci na spodnjem koncu perutninskega trga še vedno zvrhana polne zaboje okusnih jabolk naprodaj.

Tam za semeniščem bo pa do cvetne nedelje lep trg. Danes so pri tele prodajati dekleta iz okoliške butarice. Majhna butarica je po 3 din. Sedaj je to šele skromen uvod v kupčijo.

Dobro se razvija kupčija s semeni. Sedaj je čas za delo na vrtovih, zato hiti vsak z nakupom potrebnega semena, ki ga prodajajo semenarce na prostoru, kjer je ob petih ribji trg. Stalne branjevke s semeni so pa nasproti Kresije.

OBSODBA ZARADI TEŽKE PROMETNE NESREČE

Sodnik poedinice mariborskega okrožnega sodišča je razpravljao o težki prometni nesreči, ki se je zgodila 24. junija lanskega leta na cesti med Zerjavom in Prevaljami. Zagovornik sta se trgovski pomočnik Albin Lah iz Prevalj in 33 letni krojaški mojster Anton Berneker iz Mežice.

Omenjena dne je Albin Lah, ki nima šoferjskega izpita, vozil za svojega gospodarja trgovca Alojzija Bečaja s tovornim avtomobilom blaga v Zerjav. Ponoči se je vračal proti Prevaljam. Na ovinku pri Trbovi žagi je Lah s tovornim vozilom vozil bolj po sredi ceste. V sredini ceste je ostal tudi potem, ko je prišel iz ovinka. Kmalu potem je kakih 100 m pred seboj opazil močno luč, ki se mu je z veliko brzino bližala. Lah pravi, da se mu je zdelo, da vozi proti njemu motorno kolo in je zato zmanjšal svetlobo. V naslednjem trenutku pa je začutil, da je motorno kolo z vsilo treslo v njegov avto. Sedaj je avto zavrl, opazil pa je, da avto vključ zaviranj prepočasno. Avto je zato ustavlil in stopil iz njega, da pogleda, kaj se je zgodilo. Kakih 10 m za avtomobilom je na cesti opazil motorno kolo, blizu njega pa je ležalo moško truplo. Kmalu za tem je po cesti pripeljal še drug motociklist, ki je tudi svojo vozilo ustavlil. Pri luči svoje svetilke je ta opazil v cestnem jarku še enega ponesrečenca, o katerem je hitro ugotovil, da je mrtev. Po tej ugotovitvi se je odpravil in zadevo prijavil orožnikom, ki so ugotovili, da je motorno kolo vodil obtoženi Berneker, ki je pri padcu dobil lažje poškodbe in je po karambolu sredi ceste obležal v nezavesti. Poleg Bernekerja je na zadnjem sedelu sedel Josip Gutenerger, katerega je pri karambolu vrglo iz sedeka in je na cesti obležal mrtev.

Lah je pri preiskavi zanikal krivdo in zagotavljal, da je vozil pravilno in da je nesrečo zakrivil Berneker, ki da ni na svojem vozilu zmanjšal luči in da je vozil s preveliko brzino. Tudi Berneker je zanikal krivdo in zatrjeval, da je vozil z zmerno brzino. Tudi je izjavil, da se mu zdi, da je Lah vozil le z eno svetiljko, zaradi česar je mislil, da ima pred seboj motorno kolo. Ko se je izogibal tej luči, pa je tresel v nasprotni del tovornega vozila.

Vključ zanikanju krivde je sodnik obsodil oba obtožena in sicer Laha na 1 mesec zapore, Bernekerja pa na dva meseca zapore, oba pogojno za dve leti.

Dajte »jelenu« spet glavo!

Radeče, 21. marca.

Vsem, ki so že kdaj koli potovali mimo našega prijaznega posavskega mesteca, je gotovo v dobrem spominu prisrčna radeška zanimivost: »Jelen«. Na strmi skali, tik nad savskim mostom, so namreč postavili naši vrlji »boginji Diani naklonjeni prednik« železnega gamsa v spomin na zadnji veliki lov na poslednje četveronožne prebivalce gorških vrhov, ki so se ohranili vse do ere minulega stoletja tudi v teh razsekanih odrastkih najvzhodnejših predelov alpskega sveta. Moč vetrov, ki se podjelo po skalnati savski rebri in rja, nevarna posledica vremenskih sprememb za železo, pa nista prizanesla niti tej ljubki radeški posebnosti, ki je vzbudila, kot pri mnogih drugih, tudi pri Zidanmočanih zavist, tako da so ti postavili na Kozjem svoji gamsa, konkurenco radeškemu. Zdal pa se je železna plošča prelomila in vrnil se gamsova glava sta padla v propad. No, tako stoji ta osemdesetletni simbol lovske strasti, znan domačinom le pod imenom »jelen«, brez glave in potrpežljivo čaka na kakega dobrotnika, da mu napravi novo glavo. Že zaradi ohranitve posebnostne radeške zanimivosti želimo, da bi n. pr. občina ali pa kak premožnejši zasebnik našemu »jelenu« spet nataknil glavo.

Zbor Jadranske straže

V kmečki sobi restavracije pri Slamiču je bil občni zbor krajevne odbora Jadranske straže.

Predsednik Joško Pogačnik je pozdravil vse prisotne ter predstavilne posameznih društev ter se spomnil umrlih delavcev. Njegova rodoljubna izjavljanja so naletala na splošno odobravanje. Po njegovem nagovoru in poročilu so pozdravili zbor zastopniki posameznih društev. Nato pa je podal poročilo tajnik, polkovnik Kristan. Njegovo odlično poročilo je nazorno prikazalo plodno in marljivo delovanje Jadranske straže v preteklem letu.

Pri volitvah je bil nato znova izvoljen za predsednika krajevne odbora Jadranske straže. Tudi ostali odbor je za prihajajoče leto ostal v glavnem isti.

Danes bo govoril minister Snój o prehrani. Danes, 26. marca 1941 ob pol 19 zvečer bo predaval predsednik Banovinskega prehranjevalnega zavoda v Ljubljani g. minister Snój o prehrani, njeni organizaciji in sistemu.

Predavanje je namenjeno predvsem delavskim funkcionarjem, vljudno vabljani pa so tudi vsi drugi, ki se zanimajo za to vprašanje!

Predavanje bo v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti.

Roman s slikami

Tekla je proti oglu ulice. Srce ji je bilo, kot bi hotel skočiti iz prs. Pod svetilko je opazila dve postavi in eno, ki je klečala ter se pripogibala na truplo, ki je

ležalo na pločniku. Ko jo je videl oni, ki je klečal, je vstal.

»Marle! Počakaj!«

To so bile zadnje besede njenega očeta. Brigadir Bramley jo je prijel za roko. Veliko očutje se je bralo iz njegovega obraza. Poleg njega je stal glavni inspek-

tor Guidlugh. Ali pogled Marle je hotel k Jamesu Hadonu, kateremu bi rada izrazila nemo več svojo veliko bolečino. Nato je pokleknila na tla poleg mrtvega očeta, ter ga prosila, naj ji odkrije to grozno skrivnost.

Nož je bil do držaja zaboden polkovniku Dartmarju v srce.

XXVI. POGAVJJE

Past

»Če še uro ostanem v tem prokletem mestu, bo po meni,« je izjavil Darek Ricardo s piskajočim glasom.

Guidlugh ga je pozaljivo gledal, a pogled je bil poln sožalja. Bil je z Darekom in g. Daxburyjem v malem salonu hotela »Angleška krona«. Ko je bančni direktor slišal pripombo mladega Dareka, je energično pritrtil s kimanjem.

»Popolnoma se strinjam z vašim mladim prijateljem, gospod inspektor! V tem mestu je postalo življenje res nevarno. Od nikogar se ne more več pričakovati, da bi še vzdržal v Plathu. Prošnja za dopust mi je rešena in nameravam čim prej odpotovati.«

Guidlugh je pričel polniti svojo pipo, a mladi Darek si je prižgal novo cigareto.

Pred seboj je imel že tretjo čašo whiskyja, lako da mu roka ni drhtela več samo od strahu.

»Dobro, gospoda!« je pripomnil Guidlugh z mirnim glasom. »Ne morem vas prihliti, da mislite kot jaz, da je prav tako v vašem interesu, kot v našem, če ostanete v Plathu! Pripomniti pa moram, da boste naredili neoprotljivo neumnost, če odpotujete!«

G. Daxbury ga je nejevolno pogledal. »Res, gospod inspektor, to je nesmiselno. Vi ste pozabili, da eva le midva ostala živa, g. Darek in jaz, od vseh onih, ki nam je pretil ta blaženi. Ostati v Plathu pomeni za naju dva gotovo smrt!«

Poglejte, jaz mislim, da bi odhod iz Platha le odložil! Razen, če imate namero, da se ne boste več vrnili, toda še

v tem primeru niste gotovi, da bi vas ne preganjal!

Darek Ricardo se z nervozno kretnjo otresel pepel s cigarete.

»Za božjo voljo! Očitno je, da boste vi policisti imeli manj posla, če midva odideva. Lahko bi vse svoje ljudi zaposlili, da bi preiskali vse mesto, kot da pazijo na naju, da nama Cashdon ne etare kosti!«

Guidlugh je vzdihnil in odgovoril:

»Ce sem točno razumel, vidva ne sprejmeta mojega mišljenja?«

»Potem bomo preskrbeli, da vas bodo spremljali civilni agentje.«

G. Daxbury se je nelagodno premaknil na svojem stolu.

»Kaj je to potrebno, g. inspektor? To bi le obrnilo na naju paznjo!«

»Da, zelo potrebno je. Polcija mora vršiti svojo dolžnost in ne sme poslušati želja poedincev. Bodite tako dobri, gospoda, in mi naznanite, kdaj in kam bosta odpotovala!«

Nastala je tišina. Darek Ricardo se je namršil in jezo vrgel ostanek svoje cigarete.

»Vas lahko vprašam,« je rekel Daxbury, »če imate vsaj najmanjše podatke o tem, kje se skriva zločinec?«

Guidlugh je nekaj časa molčal, nato pa prikimal in rekel:

»Imam razlog za prepričanje, da ga bomo v najkrajšem času prijeli!«

Zopet je nastala tišina. G. Daxbury si je gladil brado. Bil je očitno presenečen. Darek Ricardo je nervozno opazoval detektiva.

»Če je tako, ne razumem, zakaj bi vas motil najin odhod!«

Guidlugh je v smehu odgovoril:

»To je zelo preprosto. Vi ste prav za prav naša edina nada. Manj izgleda bo, da bi zločinec zapustil svoje skrivališče, če mu odstranimo past!«

G. Daxbury ni mogel prikriti svojega ogorčenja.

»Past! Da govorim resnico, to mi je gausno. Vi naju smatrate za past!«

»Ce vam je ta izraz grd in netakten, vas prosim oproščenja,« je rekel Guidlugh in prikival svoji ironični emh. »Seveda, jaz sem ta izraz uporabil v prenesenem smislu. Sedaj vam je lahko jasno, čim ne bo riba popadla nikogar od vaju. Očitno vas bomo pazili dan in noč, do onega trenutka, ko bomo prijeli zločinca. Sedaj je moj uspeh v tesni zvezi z vašo varnostjo.«

Darek Ricardo si je zopet prižgal cigareto.

»A če propade vaš uspeh,« je rekel zbadljivo, »bova midva enostavno zgubila svoje življenje. Tudi jaz se strinjam z g. Daxburyjem. Mislim, da precej pretiravate, ko od naju zahtevate, da dava najino življenje za vabo zločinca!«

Guidlugh je vstal.

»Dobro, gospoda, dobil sem odgovor, kj sem ga hotel.«

»Ali vas lahko vprašam,« je rekel Daxbury precej nervozno, »koliko časa želite, da ostaneva tu, če pristaneva na vaše načrte?«

»Govorite samo za sebe!« je jezno odgovoril mladi Darek Ricardo. »Ne računajte tudi name!«

Guidlugh je pogledal govornika.

»Dajte mi petnajst dni!« je odkrito predlagal.

Od tu in tam

V Belgradu se še vedno muči delegacija madžarske električne industrije. Včeraj so Madžari obiskali belgrajskega župana Jevrema Tomića, potem pa so razpravljali o strokovnih vprašanjih z gradbenim ministrom Vulovičem in prometnim ministrom inž. Bešlićem. Potem so odšli na Avalo in so položili vence na grob neznanega junaka. V inženirskem domu so sledila nato razna predavanja madžarskih strokovnjakov za elektrotehniko. Govorili so o pomenu elektrifikacije za razvoj industrializacije gospodarstva. Zvečer je bila madžarska delegacija v gledališču.

Proračun belgrajske mestne občine znaša prihodnjih devet mesecev začenši od 1. aprila 433 in pol milijona dinarjev. To je skupen proračun mestne uprave in mestnih gospodarskih podjetij. Prvi del znaša nekaj manj kakor 224 milijonov dinarjev, proračun gospodarskih podjetij mestne občine pa znaša 209 in pol milijona dinarjev. Posebno poglavje v mestnem proračunu tvori vodovod, ki že zdavnaj ne zadostuje več za vedno napredujoče mesto. Občina bo žrtvovala 46 milijonov dinarjev za razširitev vodovodnih napeljav in za zajetje novih izvirkov. Občina se zelo trudi, da bi našla kak nov večji izvirček in se bo najbrže odločila za zajetje izvirka reke Mlave, kar je od Belgrada oddaljeno okrog 70 kilometrov. Mnogo stroškov ima občina tudi za razširitev električnega omrežja in prometnega parka, namreč tramvaja in avtobusa.

Proti sklepu belgrajskega občinskega sveta, da se povišajo cene električnemu toku in podraže tramvajske karte, je nastopil minister za preskrbo in prehrano in postal predsedniku vlade zahtevo, da se zadevni sklep belgrajskega občinskega sveta razveljavi. Minister za preskrbo in prehrano pravi, da bo ta podražitev prizadela najbolj socialno šibke sloje. Smisel vseh ukrepov proti draginjam pa je v tem, da se onemogoči takšni pojavi, ki bi oškodovali v prvi vrsti široke potrošniške sloje. Oddelek za kontrolo cene in prehranjevalnem ministstvu bo podal o tem predmetu posebno mnenje in bo potem kmalu izdana končna odločitev.

Blizu Trogrja je naselja na prod neka mala ladja, ki je vzdrževala redni potniški in blagovni promet med malimi otoki okrog Trogrja in med Splitom. Ladja je odplula iz Binišča, pa je takoj zunaj pristanišča naselja na prod. Iz Splita so poslali na pomoč ladjo, ki je potegnila naseljo ladjo spet na morje.

Za milijon dinarjev raznih dragocenosti je odnesel tat, ki se je vihotopil v stanovanje vdove po pokojnem muslimanskem verskem poglavarju reisulemlu Čauševiću iz Sarajeva. Njegova vdova je odšla popoldne z otroki na sprehod. Ko se je zvečer vrnila, je našla vse v redu, ko pa je legla spat, pa je zaslišala nekak šum na hodniku. Stopila je iz sobe in opazila neznanca, ki je stekel po stopnicah iz hiše. Pri pregledu stanovanja pa je ugotovila, da je vlomilec odnesel vse dragocenosti, kar jih je imela. V dveh malih blagajnah je imela več sto napoleonov, zlatega denarja drugih držav, nakita, več tujih valut in gotovino, kar je bilo vse vredno nad 800.000 dinarjev. Potem je tat odnesel tudi dragocene vezanine in obleke, dragocene blazinice in drugo. Vsega skupaj je škodo za dober milijon dinarjev. Poklicana je bila policija, ki je ugotovila, da je moral tat priti v hišo že čez dan in se skriti na podstrešju, kajti tam je pustil še žganje in nekaj sira. Počakal je, da so domači odšli, nato pa je oplenil stanovanje. Sklepajo, da je bil dober znaec v hiši, kajti poznal je vso razporeditev stanovanjskih prostorov in je imel ponarejene ključe, s katerimi je lahko nemoteno odpiral vsa vrata. Policija misli, da ga bo kmalu izsledila.

Tri dni je trajal v pravoslavnem samostanu v Žitki zbor bogomolcev, posebne skupine pravoslavcev, ki bi jih lahko imenovali pravoslavne gorečnike. Zborovalci so vse dni obilno molili in obravnavali razna vprašanja verskega značaja. Govorili so večinoma svečeniki, menihi in misionarji ter tudi episkop dr. Nikolaj Velimirovič. Misionarji, ki so delovali v Bosni, so povedali, da je ljudstvo željno žive vere in da je radostno sprejelo nauke, ki so jih misionarji propovedovali. Povedali so pa tudi, da je pravoslavno in muslimansko ljudstvo dejalo, da bi bilo boljše, če bi se njihovi svečeniki mnogo manj bavili s politiko, več pa z verskim prerodom. Govorniki so pritoževali tudi nad kinematografi, gledališči in zabavnimi lokali, ki kvarijo mladino. Predlagali so, naj bi ljudstvo rajši hodilo večkrat na božja pola, kakor bi ga navduševali za razne vrste turizma.

Svojega fanta je umorila in potem še sebe pevačica v neki splitski gostilni Ilianka Tompa iz okolice Apatina v Vojvodini. Njen fant Gijuro Nagy je igral na klavir v nekem lokalni, ona pa je bila tam pevačica. Imela sta se rada in sta se razumela, dokler ni prišla v Split bolgarska pevačica Dimka Leginova, ki je Nagya poznala že od prej. Čim je bila prišla ta ženska, se je Gijuro kaj malo zmenil za Ilianko. Tako je prišlo do žalogre. Ilianka je prišla na fantovo stanovanje in je Gijuro zaklala z nožem, potem pa je še sebi zarinila nož v srce.

Poseben svoj dom je nemška narodnostna skupina uredila nemškimi študentom v Zagrebu. Ta dom so v nedeljo odprli. Pri slavnosti je bil navzoč zastopnik banske oblasti in mestne občine, rektor univerze dr. Ivšič, poslanec dr. Čajkovac, zastopnik nemškega voditelja nemške narodnostne skupine v Jugoslaviji dr. Janko Altgeyer, protestantski škof dr. Popp in drugi. Goste je pozdravil voditelj študentov (Landesstudentenföhre) Willy Badl. Daljši govor je imel župni vodja Altgeyer, ki je slavil Zagreb in njegovo kulturo in dejal, da je novi študentski dom most med Nemci in hrvaškimi narodom. V glavni dvorani doma visita sliki kralja Petra II. in podpredsednika vlade dr. Mačka. Po končanih slovesnostih so študentje povabili odličnike na enotno kosilo. Dom je lepo opremljen in ima vse potrebne ureditve in prostore, ki jih študent potrebuje. Posebno dobro je založena knjižnica.

Tri ljudi je ubil zaradi zemlje Bojica Radivojevič iz vasi Novo Močilovo pri Prokuplju. Kmetje so bili sklenili, da si bodo razdelili neko pušto zemljišče zraven vasi. Manjša skupina vašanov pa je bila proti delitvi in med to skupino je bil tudi Radivojevič. Ko sta bili obe skupini na zemljišču in začeli označevati nove meje, pa se je postavil Bojica prednje in prepovedal, da bi se kdo dotaknil zemljišča. Ko sta k njemu pristopila njegov tast in svak, je oba ustrelil. Ubil pa je tudi tretjega kmata, ki ga je hotel pomiriti. Morilec je potem pobegnil v gozd, toda naslednjega dne se je prišel sam javit orožnikom.

»SLOV. DOM« v vsako hišo!

Z melioracijami bi mogli pridobiti v državi 100.000 ha zemlje

V državi je 150.000 posestev, od teh 30.000 v nekmečkih rokah

Celje, dne 23. marca. Na gospodarski anketi v Laškem so med drugim razpravljali tudi prečaja vprašanja o pridobivanju nove zemlje. Tajnik Kmetijske zbornice dr. Jože Lavrič je imel na anketi važen referat o kmetijstvu in orisal splošen gospodarski položaj naše države, nato pa razpravjal o pomenu zboljšanja naših zemljišč in pridobivanja novih. V državi je 150.000 posestev, od katerih jih je ena petina, to je 30.000, v nekmečkih rokah. Od ostalih 120.000 posestev jih je polovica izpod 5 ha; taka posestva morejo samo izjemoma preživljati družine, običajno pa ta zemlja ne zadošča za eno družino, če je le nekoliko večja. Pa še od te polovice je zopet polovica posestev izpod 2 ha, na katerih žive ljudje, ki nimajo drugih dohodkov, kakor dohodke iz posestev.

Važno je vprašanje, ali se ne bi dalo pridobiti kaj nove zemlje za polja. Agrarna reforma je pri nas že izvedena, ki pa stanje kmečkih posestev ni mnogo spremenila. Ravno tako se ne bi dalo pridobiti nove zemlje s skritvijo gozdov, ki so se v glavnem že v 15. stoletju skrčili na današnje stanje. Edini način, s katerim bi se dalo pridobiti še okrog 100.000 ha zemlje, so melioracije. Te bi sicer stale okrog 400 milijonov din, ker je v zvezi z melioracijami tudi regulacija rek, ali če pomislimo, da so stala samo prestavitve kolodvora v Ljubljani 250 milj. din, to ni denar, ki se ga ne bi dalo dobiti. Marsikje pa je možno zlasti zamočvirjena tla izboljšati z napravo odtoka. Da se to marsikje ni zgodilo, je kriva delno tudi zanikrost ljudi samih. Potrebno bi bilo, da bi posebne komisije ugotovile, kakaj posamezni travniki niso zanič in potem dali navodila, oz. odredile, kaj je treba napraviti, da se travniki izboljšajo.

Cene kmetiskim pridelkom so odvisne od svetovnega trga. Naša država izvažata vsega skupaj le 5 do 10% svojih pridelkov, kar je vsekakor zelo malo ali ta mala količina vendar vpliva na cene kmetijskim pridelkom v notranjosti države. Zaradi teh 5% smo vpleteni v konkurenco, ki nas

Zaradi ponarejenih naročilnic pred sodniki

Maribor, 25. marca. Mali senat mariborskega okrognega sodišča je sodil Ivanu Saterju iz Sp. Dupleka, Jožefa Čučka iz Sp. Dupleka, Ivana Postraka iz Sp. Dupleka, Terezijo Postrako iz Sp. Dupleka in Franca Zela iz Maribora, ki jim je obtožnica očitala, da so ponarejali naročilnice ali pa pri tem ponarejanju sodelovali, odnosno da so prodajali ali kupovali blago, ki so si ga pridobili s ponarejenimi naročilnicami.

Kakor smo svoj čas že poročali, je bil Jožef Čučko zaposlen pri trdkvi Ubold Nassimbeni. Ta

ŠPORTNE VESTI

TEK ČEZ DRN IN STRN V MARIBORU

SK Zelezničar je danes predpolodne priredil uspeh tek čez drn in strn. Start in cilj je bil v Jerovčikovi ulici. Dolžina proge je bila različna za razne kategorije, in sicer: seniorji, srednje- in dolgoprogša 4 km, za metalec, skakače, šprinterje, nogometaše in ostale športnike, 1500 m, za mladino 16 do 18 let 1500 m, za mladino od 14 do 15 let 1000 m.

Na startu se je prijavilo 29 atletov. Proga je vodila skozi Betnavski gozd. Vreme je bilo za prireditev zelo ugodno. Rezultati so bili naslednji:
Mladina 14 do 16 let proga 1000 m: 1. Stanič (SK Zelezničar) 4.49 štiri petine. 2. Cepel Karel (Sokol Radvanje) 4.50 štiri petine. 3. Lesjak (SK Zel.) 4.52 štiri petine. 4. Emeršič (SK Zel.).

Mladina 16 do 18 let, proga 1500 m: 1. Klančnik (Maraton) 5.26 ena petina. 2. Kos (SK Celje) 5.27. 3. Paučnik (SK Zel.) 5.30 dve petini. 4. Lušane (SK Zel.).

Metalec, skakači, šprinterji, nogometaši ter ostali športniki: proga 1500 m: 1. Gašparič (Skaut) 5.49. 2. Robič (Maraton) 5.50. 3. Ferš (Maraton) 5.55. 4. Grad (Zel.).

Seniorji na 4 km: 1. Stojnšek (Mar.) 13.59 dve petini. 2. Rotner (Zel.) 14.05. 3. Masten (Mar.) 14.09 dve petini. 4. Ledinek (Zel.).

Tekmovanja so se udeležili atleti prireditelja SK Zelezničarja, SK Maratona, SK Celja, Skvati in Sokoli. Sodniški zbor so tvorili gg. Podpečan, Muravs, Kebrič, Štruelc in Ledinek, ki je pripravil vse tehnično delo.

Slovensko žensko prvenstvo v alpski kombinaciji

Na lepih smučiških Črnega vrha se je pomerilo enajst družin deklet za prvenstvo alpske kombinacije slovenske Zimskošportne zveze. Vreme prireditvi ni bilo preveč naklonjeno. Sonce, ki je prejšnje dni prijetno grela, se je skrilo za gostim meglenim zastorom, kar je bilo gotovo krivda, da ni startalo več deklet. Prireditve je bila tako organizirana, da se je tekmovalo v smuku in slalomu isti dan. Smučka proga, speljana s Črnega vrha čez znano S-strmino, ni bila tako divja, kakor je običajno speljana seniorska. Dolga je bila približno trideset seniorske proge, 1500 m z višinsko razliko 250 m. Start je bil točno ob 11. Kot predvozači so vozili reprezentanti Zvan, Bertonec in Znidar. Prvi je privozil Znidar v času 1:41, za njim Zvan 1:42, nato pa Bertonec 1:45.

Rezultati deklet: Smuk: 1. Heim Erika (Skala) 2:27. 2. Stolcer Pavlina (Skala) 2:30. 2. Praček Lojzka (Gorenjec) 2:34. 4. Katnik Vida (Skala) 2:03. 6. Helm Erika (Skala) 2:13. 4. Pobar Silva (Sokol) 5. Katnik Vida (Skala). 6. Praček Anica (Gorenjec). 7. Torkar Danica (Gorenjec).

Slalom je bil na terišču Španovega vrha v smeri proti grabnu, severna stran. Slalom je dosti rešnejša zadeva kakor smuk. Postavila sta ga Znidar in Zvan bolj za sebe kot za ženske. Dolg je bil 500 m z višinsko razliko 140 m in 30 vrstami. Dekletom je bil precej trd oreh. Razen prvih treh so imele ostale padee. Lahko se trdi, da so prve tri razred zase, drugi dve pa sta jim že močno blizu. Predvozači Znidar in Zvan sta se udarila medsebojno za kombinacijo. Zmagal je Znidar, Zvan je pa po padcu odstopil. Rezultati: 1. Praček Lojzka (Gorenjec) 2:00. 2. Stolcer Pavlina (Skala) 2:03. 6. Helm Erika (Skala) 2:13. 4. Pobar Silva (Sokol) 5. Katnik Vida (Skala). 6. Praček Anica (Gorenjec). 7. Lavička Vlasta (Tržič). Dve dekleti sta odstopili.

Zmagov v alpski kombinaciji si je pritorila Stolcer Pavlina (SK Skala) in s tem obenem naslov prvakinja slovenske zimskošportne zveze v alpski kombinaciji za leto 1941. Druga je bila Praček Lojzka, tretja pa Helm Erika, četrta Katnik Vida, peta Pobar Silva, šesta Lavička Vlasta, sedma Praček Anica.

tišji k tlom. Potrebno bi bilo zato vsaj še malo dvigniti ostale gospodarske panoge zlasti industrijo, da bi se popolnoma oslobodimo.

Mnogo se da dosežti z obilnim obdelovanjem in z uporabo selekcioniranih semen. To dvoje da polovico uspeha, ki pa ga doseglj v nekaterih državah z različnimi poizkusi. Potrebne bi bile zato po vseh okrajih semenogojne postaje in po občinah bi bilo treba čim več trijerov. Umetna gnojila se izplačajo, ako niso predraga. Umetna gnojila uporabljamo pri nas sorazmerno malo, komaj po 14 kg na ha, medtem ko se po drugih državah ponekod rabi na ha po 200 kg umetnih gnojil. Mnogo bi se dalo v tem pogledu izboljšati, če bi se domača gnojila popolnoma uporabljala. Žal se pri nas gnojnice izrazi zelo malo, komaj 1%, medtem ko ostane 9% gnojnice neizrabljene, kar odgovarja 10.000 vagonom umetnih gnojil v vrednosti 150 milij. din. V vsej državi pa znaša škoda na neuporabljani gnojnici po 2 milijardi din na leto. Nujno potrebno je zato, da se posveča čim večja pažnja smotrni ureditvi gnojilnih jam. Ta je pa zopet odvisna od cene cementa. V smeri porenitve cementa se je v zadnjih dveh letih mnogo delalo, žal, brez uspeha. Na merodajnih mestih se ni našlo pravo razumevanje za potrebo cenega cementa. Mnogokje bi se dalo dvigniti produkcijo tudi s strokovno izobrazbo kmečkega ljudstva. V ta namen bi bilo treba ustanoviti čimveč kmetijskih šol, ki naj bi bile obvezne povsod tam, kjer bi občinski odbori to sklenili. Nemogoč je napredek v kmetijstvu tudi brez strokovnega lista, brez strokovnega tiska. Najboljše glasilo je tu brez dvoma Orač, ki ga izdajata Kmetijska zbornica in Kmečka zveza. Orač naj bi postal obvezno glasilo vsega kmečkega prebivalstva. Nato se je predavatelj še dotaknil pridnosti našega kmata, alkoholnega vprašanja ter zavarovanja za starost in onemoglost. Splošno zavarovanje vsega kmečkega prebivalstva bi prišlo predrago, saj bi znašala zavarovalnina 300% zemljarine, nujno potrebno pa bi bilo izvesti zavarovanje kmečkih poslov.

tvrdka ga je večkrat pošiljala k raznim trgovcem in obrtnikom z raznimi naročili. Za dvig narocnega blaga mu je vedno izročil naročilnico, na kateri je bilo točno označeno, kaj mu naj trgovec izroči. Čučko je te naročilnice izročil Saterju in Postraku, ki sta na naročilnicah izbrisala prvotno besedilo in napisala novo, ki se je glasilo na cement, železje, strešno opeko. Te naročilnice so bile naslovljene na trdkvi Rakuš in Sučević. Obe trdkvi sta na te ponarejene naročilnice blago izročili. Prevare so prišle na dan šele, ko je tvrdka Nassimbeni prejela visok račun.

Postrakova žena Terezija je bila soobtožena, ker je od Saterja prejela blago, o katerem je morala vedeti, da je bilo ukradeno. Franc Zel pa, ker je od Saterja kupil 25 vreč cementa in sveženj betonskega železja. O tem blagu je vedel, da je bilo ukradeno.

Čučko je svoje dejanje priznal, Postraku in Saterju pa se je dala krivdina na podlagi izpovedi priči dokazati. Terezija Postrakova se je zagovarjala, da je vso stvar javila trdkvi Nassimbeni, ko je spoznala, da gre za prevare. Ta zagovor pa popolnoma drži, ker je bilo ugotovljeno, da je stvar prijavila šele, ko je spoznala, da so prevare prišle na dan. Zel priznava, da je blago kupil, trdi pa, da ni vedel, da je izviralo iz prevar.

Sodišče je vseh pet obtožencev obsodilo. Ivan Sater je dobil 5 mesecev strogega zavora in 240 din denarne kazni, v primeru neizdržljivosti še 4 dni zavora. Poleg tega so mu odvzete časne pravice za dobo 2 let. Čučko je bil obsojen na 3 mesece in 15 dni zavora, pogojno na dve leti, Ivan Postrak na dve leti in 1 mesec strogega zavora in na izgubo časti za tri leta. Terezija Postrak na 3 mesece zavora in 1000 denarne kazni, pogojno na dve leti. Zel pa je bil obsojen na 1000 din denarne kazni ali 17 dni zavora.

RADIO

Program Radio Ljubljana

Cetrek, dne 27. marca: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov — 12 Instrumentalni solisti (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Salonski orkester (g. Petrič) — 14 Poročila — 17.30 Pesti zvoki igra Rad. ork. — 18.40 Slovensčina za Slovence (g. dr. R. Kolarič) — 19 Napovedi, poročila — 19.25 Nacionalna ura: Belgrad govori — 19.50 Deset minut zabave — 20 Večerni koncert (Rad. ork.) — 21 Osterčeva skladateljska ura. Sodelujejo: ga. Tončka Suštar-Maroltova, g. Dražil Srečko, g. Feliks Moravec, g. Žižmond Iv. in ga. Marta Osterč-Valjalo — 22 Napovedi, poročila.

Ne kupujte vojaškega blaga!

Ljubljana, 26. marca. Časopisje je že večkrat opozarjalo podeželsko prebivalstvo, kakor tudi meščane, da naj ne kupujejo od neznanih in tudi od znanih vojakov vojaško blago, kajti take nakupi so kaznivji in so za nje določena posebna določila v kazenskem zakoniku pod paragrafom 122. Nakup je kazniv celo z robijo do 2 let in z denarno globo do 50.000 din. Zadnji čas je bilo okrožnemu sodišču, ki je za pristopke nakupa vojaškega blaga pristojno, prijavi mnogo zadev, ovađenih je mnogo oseb, ki so kupovale od vojakov plašče, hlače, čevlje, oves in druge stvari. Ni tedna, da ne bi kazenski sodnik poedinec na okrožnem sodišču sodil kakemu nakupovalcu takega blaga. Bilo pa je letos po omejenem paragrafu obsojenih že do 25 oseb na večje in manjše denarne kazni, večji del pogojno, ker so bili obtoženi drugače še nezakaznovani.

Jože z gorenjskih krajev, doma visoko v hribih, je kupil od neznanega vojaka vojaški plašč. Dal je malenkost. Prav bojazljivo je stopil do sodnika. Izgovarjal se je, da ni vedel za to, da je tak nakup kazniv in da je zakrivil kak prestopki proti paragrafu. Bil je v dobri veri, da je vojak pravi laetnik plašča in zato ga je kupil. Sodnik ga je lepo in mirno poučil, da vojaško blago ni nikdar last posameznega vojaka, marveč last celokupne države. »Kam bi prišli, ko bi ljudje kupovali blago od vojakov? Armada bi hodila okoli bosa in raztrganala!« je sodnik pristavil. Jože je bil obsojen na 300 din denarne kazni, pogojno za 2 leti. Ta teden pride pred sodnika še 5 takih nakupovalcev.

Umetnost bi bilo, da bi politične oblasti dale primerno po občinah razglasiti ljudem, da naj nikar ne kupujejo od vojakov absolutno nikahij

Vremensko poročilo

Kraj	Barometer	Temperatura v C°		Relativna vlažnost %	Vlaga v g/1000	Vetar (smer, jakost)	Padavine	
		večja	manjša				m/m	vrsta
Ljubljana	762.1	9.0	5.0	71	10	SW ₂	—	—
Maribor	759.7	10.5	0.0	90	5	SW ₁	—	—
Zagreb	766.3	10.0	-1.0	90	10	0	—	—
Belgrad	767.3	8.0	-2.0	70	3	0	—	—
Sarajevo	769.0	10.0	-4.0	70	10	0	—	—
Via	764.1	10.0	5.0	80	2	E ₂	—	—
Split	763.9	15.0	5.0	50	4	NE ₂	—	—
Kumber	762.2	16.0	8.0	50	5	NNE ₂	8.0	dež
Rab	763.7	15.0	4.0	50	6	0	—	—
Dubrovniki	762.0	17.0	10.0	50	3	NE ₂	—	—

Vremenska napoved: Prevladovalo bo oblačno in vetrovno vreme, nagnjenje k padavinam.

Koledar

Danes, sredi 26. marca: Emanuel, m. Cetrtek, 27. marca: Jan. D., c. u.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič-Tržaška cesta 49.

»Shakespeare in njegova doba« je naslov predavanja, ki ga priredi Angleško društvo danes, dne 26. t. m. ob 18 v beli dvorani hotela Union. Predaval bo v angleščini g. D. Shillan, ravnatelj britanskega inštituta v Belgradu ter istočasno predvajal zanimive skioptične slike. Vstop prost.

Barve v gorah. Predavanje Slavka Smoleja pod tem naslovom je tako zelo dobro uspešno, da moremo trditi, da je ne samo preseglo vsa pričakovanja, temveč, da ga moremo označiti kot najboljšo dosedanje alpinistično-skioptično predavanje v Ljubljani. Zaradi tega se je odbor AS Skale odločil za ponovitev predavanja v sredo 26. t. m. ob 20 v franciški dvorani. Opozarjamo že vnaprej vse zainteresirane, naj si nabavijo vstopnice v predprodaji v kinu Union, da se ne bo zgodilo tako kot zadnjič, ko je moral marsikdo oditi domov, ker ni bilo več vstopnic na razpolago.

Ustanove za slušateljce (slušateljice) trgovskih visokih šol. Trgovinsko-industrijska zbornica v Ljubljani razpisuje 10 ustanov po 1000 din za slušateljce (slušateljice) trgovskih šol. Prošnje s potrdilom rektorata o frekvenci in dokazili o učnem uspehu ter gmotnem stanju prosilca je poslati zbornici do 31. marca t. l.

Uvoz parkljarjev z razstave v Budimpešti je ministarstvo za kmetijstvo dovolilo pod pogojem, da se živali na Madžarskem kontumacijajo na stroške prodajalca.

Podružnica SVD Šiška. V četrtek 27. t. m. ob pol osmih zvečer bo predaval v deški ljudski šoli v Sp. Šiški g. dr. M. Jevšek o negi vrtnic. V nedeljo popoldne ob dveh bo nazorno obrezovanje sadnega drevja. Sestanemo se na križišču Verovškove in Černetove ulice.

Društvo Mali gospodar priredi danes, v sredo, ob 20 v ljudski šoli v Mostah predavanje o vzornem malem gospodarstvu in o reji malih živali. Predaval bo tajnik g. Ahčan Jože. V svojem predavanju bo pokazal s skioptičnimi slikami, katere pasme so najprimernejše in kako si vsak lahko uredi svoje malo gospodarstvo tako, da mu bo prineslo čimveč koristi.

UMETNOSTNA RAZSTAVA SRBSKE IN SLOVENSKE »LADE«

v Jakopičevem paviljonu vzbuja med umetnost ljubčim občinstvom veliko zanimanje. V njej razkazuje nad 120 del srbskih in 19 slovenskih slikarjev in kiparjev. Zaradi raznolikosti umetniški tako po tehnikah kakor tudi po vsebini je ta razstava zelo poučna. Zanimiva pa je tudi zaradi složnega sodelovanja starejših in mladih umetnikov, ki se po stilu sicer razlikujejo, a jih navdaja ena želja, da pokažejo kulturno sodelovanje med Srbi in Slovenci. Naj bi nihče ne zamudil priložnosti, da si ogleda razstavljene umetnine, saj priročje v teh negotovih časih o naši skupni želji, da se v miru posvetimo svojim svobodnim kulturnim težnjam.

Madžarski letoviščarji obiščejo Bled

Po posredovanju prometne zveze v Ljubljani je potovalna pisarna IBUSZ v Budimpešti poleg nameravanih spomladanskih izletov na morje razpisala tudi izlet v Slovenijo. Po načrtu te pisarne bo obiskalo Bled v Veliki noči približno 50 madžarskih gostov, ki bodo ostali tam 14 dni. Za poznejši čas so predvidena potovanja tudi v druga slovenska letovišča.

Hacetova razprava v porotni dvorani

Kakor smo že poročali, je določena glavna razprava proti razbojniku Antonu Hacetu za konec tega meseca. V ponedeljek 31. t. m. ob 8.30 popoldne se prične razprava pred velikim kazenskim senatom, ki mu bo predsedoval s. o. s. g. Ivan Kralj. Časopisi so že mnogo pisali o slovitim razbojniku. Razprava bo v nekdanji porotni dvorani, kjer ima sedaj svoj arhiv invalidski sodišče. Vstop v dvorano bo dovoljen le proti vstopnicam. Poslušalci so svoj čas hodili k porotnim razpravam in so komodno sedeli po klopih. Sedaj so vse te klopi iz dvorane odstranjene in bodo morali poslušalci lepo stati in stojč vztrajati poteku razprave.

Kakor znano, so bila v Sloveniji odpravljena porotna sodišča l. 1931, ko je stopil v veljavo novi kazenski zakon. Od tega leta naprej je dvorana bila zabavana in idičljen mir. Le tu in tam je kdaj zalavilo življenje v tej dvorani. Po l. 1931 so bili doslej 3 večji procesi v dvorani. V njej je bil najprvo velik komunističen proces, ko je bilo obtoženih do 20 komunistov, največ akademikov. Ta proces je bil tajen. Drugi proces v tej dvorani je bil proti Ivanu Hribarju iz okolice Domžal, ki je svojo zeno umoril, jo najprej zakopal v gnoj, nato pa odnesel v bližnji potok. Okoli vratu pa je privezal težak kamen. Hribar je dobil dosmrtno robijo. Zadnji proces je bil pred 3 leti proti nekemu nakupovalcu hranilnih knjižic, ki je mnogo vlagateljov opeharil za večje vsote. Bil je obsojen na 2 leti robije. Hacetov proces je določen za 3 dni.

Albanke delajo za vojake, ki se bore na grško-italijanskem bojišču v Albaniji.

Izreden sprejem Macuoke v Berlinu

Od začetka vojne do danes še nikogar niso v nemški prestolnici sprejeli tako veličastno

Berlinski dopisniki tujih časopisov pišejo te dni med drugim tudi o veličastnem sprejemu, ki ga v nemški prestolnici pripravljajo japonskemu zunanjemu ministru Macuoki za danes, ko se bo po dolgem potovanju čez Mandžurijo in Sibirijo preko Moskve, kamor je prispel v nedeljo dopoldne, pripeljal v Berlin. Ze 22. marca, torej pred štirimi dnevi že, je časnikar Radulovič napisal o tem za »Politiko« krajsje poročilo, v katerem med drugim pravi:

Kolikor se je dozdal moglo videti, preurejajo anhaltsko železnico, kamor se bo pripeljal japonski

gost, takorekoč iz temeljev. Po ulicah, kjer se bo vozil g. Macuoka, so na obeh straneh že postavljeni beli drogovi na gosto, le nekaj metrov drug od drugega. Na velikem trgu pred kancelarsko palačo postavljajo železno ograjo, ki bo ločila občinstvo od cestišča in tako olajševala delo policiji, ki ga bo na tem mestu imela, da bi promet tod potekal brezhibno, ko se pripelje Macuoka. Iz vsega, kar se je dozdal moglo opaziti, se zdi, da bo Berlin priredil japonskemu ministru tak sprejem, s kakršnim od začetka vojne do zdaj še ni bil počaščen noben tuji državnik v nemški prestolnici.

Veliko razdejanje po viharju na Portugalskem

Šele zdaj poročajo podrobnosti o škodi, ki jo je prejšnji mesec povzročil silovit orkan po mestih, vaseh, poljih in gozdovih

Prejšnji mesec je na Portugalskem divjal vihar, kakršnega ljudje tam že davno ne pomnijo. Nekaj podatkov o tej nesreči so že svoj čas omenili, čeprav še niso bili popolni in povsem zanesljivi, kajti vihar je zavzel tolikšen obseg in povzročil toliko škode, da je ni bilo moči kar hitro oceniti, niti približno ne. Šele zadnje dni so prispela nova, popolnejša poročila o tem silovitem orkanu, ki je zajel večji del Portugalske. Iz njih povzemamo naslednje podrobnosti:

Kovihar je zajel skoro vso Portugalsko. Povsod po mestih se danes vidijo posledice tega viharja. Razdejanje se vidi po mestih, vaseh, opustošena pa so tudi širna polja in gozdovi. Vihar je povzročil

tudi velike povodnji, kajti zaradi silnih nalivov so reke prestopile bregove in razlile čez rodovitna polja in travnike. Uničeni so krasni lizbonski drevoredi in drugi nasadi. Mesto je ostalo povečini brez dreveja. V velikem portugalskem pristaniškem mestu Porto so bila poškodovana številna poslopja, poleg tega pa je bilo tam uničenih ali težko poškodovanih čez sto ribiških ladij. Vihar je zlasti hudo poškodoval tudi gozdove. Pravijo, da se bo ponekod škoda na gozdovih poznala še petdeset let, tako silovito je vihar obklesil te gozdove. Ogromno škodo je orkan naredil tudi po oljnih nasadih. Najhujše je bila prizadeta okolica Abrantesa. Zadnje poročilo pravi, da je bilo tu uničenih nad 20.000 oljnih dreves.

žarske zastave so sovjeti ob primernih svečanostih vrnili in so te zastave v ponedeljek tudi že prispale v madžarsko prestolnico. Tudi v Budimpešti so jih zelo svečano sprejeli, nato pa jih izročili budimpeštanskemu vojnemu muzeju.

Slovaška ima 2.653.564 ljudi

Zadnje ljudsko štetje na Slovaškem je bilo 15. decembra lani. Izid je pokazal, da se je prebivalstvo v tej slovanski državi v zadnjih letih precej pomnožilo. Statistični podatki tega zadnjega popisa prebivalstva so pokazali, da je Slovaška imela na dan 15. decembra 1940 že 2.653.564 ljudi.

Položaj na Nizozemskem

Berlin, 21. marca. Nemška službena agencija poroča, da bodo nemške oblasti okleale obsedeno stanje na vsem nizozemskem ozemlju, če bi takšen ukrep postal potreben za ohranitev javnega reda in miru. V tem primeru bo dobil državni komisar obsežna pooblastila. Tudi policija bo dobila posebna povelja ter bodo vsa dejanja, ki ogražajo javni red in mir sojena s kratkim sodom po narehlih, ki veljajo za postopek posebnih sodišč v Nemčiji.

Namesto kirurškega noža - telovadba in šport

Zdravnik naj ranjencu odreže nogo ali roko le, če vsa druga sredstva odpovedo

V vojnem času imajo zdravniki mnogo prilike in možnosti za razne kirurške poseže in tudi novosti. Vojna doba je takorekoč tudi doba ortopedskega napredka. Države, ki se sedaj vojskujejo, imajo v tem oziru neomejeno delovno polje.

Nekako sredi osemnajstega stoletja je Volkman dvignil ortopedijo na stopnjo prave znanosti. To dejstvo je bilo v tej dobi velikega pomena za različne bolezni na rokah, vratu in sklepih, kajti šele tedaj so pričeli zdraviti rahitis, vnetja, zlomljene kosti, zračnenja itd. Volkman je že tedaj dal prednost ortopedski gimnastiki in jo proglasil kot enega najboljših sredstev za takšne primere. Bolniki so morali delati vaje tako, da so se plazili po tleh. Rezal jim je tudi kite, jim s silo raztegoval telo, potem ko so dobili narkozo in opravljal razno drugo orodje za podpiranje in raztezanje telesa. Njegov uspeh pa je dosegel višek, ko je s pomočjo mehaniškega vajenca Hessinga izdelal nekakšne proteze za roke in noge, in so se bolniki zaradi teh pripomočkov dosti hitreje pozdravili.

Volkman je bil ta čas glavni zdravnik 4. vojaškega zbora v vojni leta 1870-1871 ter je neverjetno zboljšal ortopedijo. Svetovna vojna pa je ortopedijo privedla do neverjetne višine. Profesor dr. Sauerbach je iznašel tako imenovano »Sauerbachovo roko«. S pomočjo slonokoščene palčice se z njo prenese delo mišic na sklepe. Ena roka služi za prijemanje in je sposobna le za lahko delo, druga pa sestoji iz različnih naprav in služi lahko tudi za nekoliko težja opravila. S pomočjo teh rok človek lahko piše, ker v glavnem nadomeščata palec in kazalec.

Velik uspeh pa je dosegla ortopedija v italijansko-abejski in španski državljanski vojni. Tedaj pa je prišlo do važnega preobrata. Tedaj se je začel profesor Caterina izogibati amputacijam in pretežim ter pričel močno obstreljene sklepe šivati, da ni bilo treba dotičnega uda odrezati. Razumljivo pa je, da takšni udje ostanejo v največ primerih negibni, vendar pa imajo še vedno veliko prednost pred protezami.

Sodobna nemška ortopedija, posebno pa vojna ortopedija, se načelno izogiba amputacije in proteze. Gre pa še dalje. Nemški kirurgi in ortopedi zahtevajo, da morajo udje ostati tako dolgo nepremični, dokler je to nujno potrebno. V posameznih

primerih, pri katerih je bil prej edini pripomoček kirurški nož, danes uporabljajo telovadbo in šport.

Ker ste plesale, boste brisale okna

V Gradcu kakor tudi še marsikje drugod, je prepovedano dekletom pod osemnajstim letom plesati in vrteti se po javnih lokalih. Zadnjič je pri neki priliki oko postavil opazilo, kako se sedem mladih deklet, ki očitno še niso dosegle zaželene starosti, vrtilo ob nedovoljenih zvokih godbe v nekem javnem lokalu. Oko postavil jih je »vzelo gor«, in drugi dan so bile vse poklicane na policijo, kjer so jih vprašali, zakaj so se tako vneto vrtele kljub temu, da vedo, da je prepovedano. Izgovor, da jim je bilo tako všeč, ni držal, ker bi bile na primer nam tudi »všeč« nižje cene. Na policiji pa imajo že od nekdaj bolj malo smisla za filozofijo ali dolge moralne govore. Skratka, policija ni za to, da bi z besedami ljudi izpreobračala. Tam bolj dejanja govore. In tako se je tudi tem dekletom zgodilo. Obsodili so jih, da so morale osem ur brisati hotelska okna. Kajti, če se jim ni vrtelo v glavi na podu, se jim tudi na oknih ne bo, so si mislili na policiji. In po oknih so morale »plesati« celo brez godbe.

Tukaj nam je le še dobro biti...

Amerikanski antropolog dr. Jack Hanni misli, da je odkril plemo, kjer je mož čisto drugače odvisen od svoje boljše polovice kakor pri nas. To je plemo Ibo v Nigeriji. Na videz imajo, kakor tudi marsikje pri nas, oblast moške. Zene pa imajo po nekem verskem običaju besedo pri vsem, kar se tiče prehrane in živiliških zalog. Kadar žena misli, da se je mož kaj pregrešil in da ga ima pravico kaznovati, se ne krega, pač pa mu zmanjša dnevni obrok hrane za polovico. Če se to ne zaleže, pa mu sploh nič ne da in možu predejo pajki po trebuhu tako, da mora poiskati kakšno drugo usmiljeno srce. Če se ga nobena ne usmili, ga tripinči lakota in ta antropolog pravi, da mora od lakote umreti.

Gertrude Gelbin: MLADI EDISON Resnična filmska povest o mladosti velikega izumitelja

»Gospod Nelson, nekdo nam skuša brzojaviti. Zvižga Morsejeva znamenja. Poslušajte, gospod Nelson, kaj sporoča: S-E-D-E-N, sedem S-O-J, stoj N-E-V-A-R-N-O-S-T, nevarnost.«
Poslušala in razbirala je na prejem; potem je z grozo povedala: »Most je podrt...«
Ko je ponovila sporočilo zase, se je šele zavedala vse njegove grozote. Začela je vpiti: »Gospod Nelson, gospod Nelson, most čez reko je podrt. Sporočajo nam, da je most podrt.«
Nelson je prebledel: »Most je podrt...?«
Pogled mu je švignil skozi okno — bili so tik pred bregom reke.
Nič ni mogel misliti, v nezavednem občutju smrtno nevarnosti je planil do zasilne zavore in jo z vso silo potegnil. Potnike je vrglo s sedežev, vlak se je škripaje ustavljal. Vse je sililo k oknom, potem so začeli vstajati kriki brezumne groze.
Vlakovodja in kurjač sta stala na stroju, vsa trda od strahu. Prav pred njima je hrumela in se penila reka, čeznjo so se vili ostanki tirov s podrtega mosta,

kateroga so bili že požrti valovi...
Na drugi strani reke je stala Millerjeva lokomotiva, na njej Tom ob piščalki. Miller in Tom sta bila prav tako blede kakor vlakovodja in kurjač na oni strani razjarjene vode, ki je besnela,

kakor da jo srdi, ko je izgubila pleni...
Miller je skoraj divje pograbil Toma za roko in mu jo stiskal kakor brez uma: »Fant, Tom, uspelo ti je. Tom, ti si mož!«
(Dalje.)

Tannie je govorila Nelsonu, da nekdo brzojavlja o nevarnosti

GENERAL KRIVICKI:

BIL SEM V STALINOVIM SLUŽBI

Pogledal sem obtožena natančneje in zapazil, da je bilo Radekovo skrivno priznanje spisano v decembru.

To je bil mesec, ko me je Slueki prosil za »nemška častnikac«. Moža sta se bila med tem spet oglašila pri meni in pripovedovala, da so ju nekaj tednov držali brez dela v Parizu ter ju nato poslali domov s skopim pojasniliom, da je stvar odložena. Iz tega smo sklepali, da je nastopila motnja ali pa da so spremenili načrte.

Radekovo »priznanje«, v katerem so je prikazalo ime Tuhačevskega, je prihajalo po času hkrati s Stalinovim zunanjepolitičnem obratom. Priznanje so morali spisati tiste dni, ko me je Slueki opozoril na bližnji sporazum z Nemčijo in zahteval, naj svoje delo v Nemčiji pritajim.

Premišljal sem, zakaj naj bi Stalin v takem času hotel uničiti generale rdeče vojske. Iztrebil je Kamenjevo in Zinovjevo skupino ter se ob primeru Radeka ter Pjatakova, otrselse druge skupine svojih političnih nasprotnikov, kaj naj bi ga bilo zdaj zbudilo, da nastopi zoper vrhovno poveljstvo našega narodnega obrambnega sestava? Naj se po vojnemu pravu ustrelijo kopice politikov, celo može kakor Zinovjeva in Kamenjeva, ko jih je Stalin v dolgih letih podlačil in jim vzel ves pogum. Toda vse nekaj drugega je bilo ubijati može, ki so stali ob koleseju narodnega vojnega stroja.

Ali si bo Stalin upal ustreliti tako izrazito postavbo, kakor je bil maršal Tuhačevski. Ustreliti voditelja, kakor je, recimo, bil Gamarnik, namestnik vojnega ministra in to v tem trenutku mednarodne

krize? Ali bo vzel nase odgovornost, da je državo pustil pred sovražnikom brez varstva s tem, da je rdečo vojsko oropal njenih glav?

Zdaj se moram spustiti malo na ozadja teh razmišljanj. Maršal Tuhačevski je bil najbolj bleščeca vojaška postava v sovjetskem prevratu. Ze zgodaj v državljanski vojni, ko je bil star petindvajset let, so ga imenovali za poveljnika I. rdeče armade.

Ko se je 12. septembra 1918 zdelo, da je Sovjete sreča končno zapustila, je pri Simbirsku dobil odločilno bitko proti združenim českim in beloruskim četam. Ko je naslednjo pomlad admiral Kolčak dosegel kotlino Volge od vzhoda in so boljševiski imeli v rokah samo še šestino ruskih tal, je Tuhačevski pri Busuluku napadel nasproti in predrl sovražne črte. Izkoristil je ta prvi uspeh ter pritiskal dalje v veličastnem pohodu, ki je Kolčaka prisilil nazaj čez Ural in globokotja v Sibirijo. 6. januarja 1920 je končno uničil Kolčaka pri Krasnojarsku, na pol pota skozi Azijo. Lenin je v navdušeni brzojavki pozdravil Tuhačevskega in njegovo vojsko.

Ko je Tuhačevski uničil dele vojske v Sibiriji, so ga takoj poslali, naj prevzame poveljstvo na osrednjem ruskem bojišču proti Denikinu.

V manj kakor treh mesecih je bil Denikin pogan nazaj do Črnega morja, moral je z ladjo bežati na Krim, v poslednjo trdnjavo belih. Tuhačevski je zdobil dva najnevarnejša sovražnika Sovjetov, Kolčaka in Denikina.

Med tem pa so bili Poljaki v Ukrajini začeli s presenetljivim napadom. Skoraj brez odpora so pritisnili do Kijeva, ki so ga 7. maja 1920 zasedli. Zdaj pa so sovjetske sile, ki jih je Denikinov poraz razbremenil, Poljake kmalu potisnile iz Ukrajine in rdeča vojska je začela svoj dramatični pohod na Varšavo.

Tuhačevski, ki je zapovedoval glavnim ruskim vojnimi silami, je prišel na doseg topov pred Varšavo. V začetku avgusta je bil tako daleč, da bi bil lahko vrgel vso svojo vojsko proti poljski prestolnici. Čakal je samo še prihoda konjenice, ki je pod poveljstvom Budjonega in Vorošilova stalno napredovala proti Lvovu.

Politični komisar pri tej južni vojski je bil Jožef Stalin. Revolucionarni vojni svet, vrhovna politična oblast v rdeči vojski, je sklenil, da naj bodo poveljniki južnozahodne fronte od 1. avgusta dalje podrejeni Tuhačevskemu.

Tuhačevski je dal poveljnikom južnozahodnega bojišča zapoved, naj korakajo proti severu na Lublin in naj varujejo levo krilo ruske glavne sile za odločilno bitko pri Visli. 11. avgusta je Moskva to zapoved ponovila.

Po Stalinovem navodilu niso Budjoni in Vorošilov in pa poveljnik dvanaeste armade poslušali te zapovedi. Konjenice je nadaljevala pohod na Lvov.

15. avgusta so Poljaki, ki jih je general Weygand preuredil ter oborožil s francoskim topništvo, udarili iz Lublinskega okrožja proti Tuhačevskemu. Ko so od 15. do 20. avgusta vdrlji skozi luknjo pri Lublinu, je Budjonjeva vojska zaman udarjala na vrata Lvova.

Maršal Pilsudski pravi v svojih spominih, da je v tej vojni prineslo odločilno dejstvo, da se Budjoni ni zvezel s Tuhačevskim. Pilsudski piše:

»Njihova (konjenice in XII. armade) prava pohodna črta bi bila tista, ki bi jih bila privedla bližje glavnim ruskim silam pod poveljstvom Tuhačevskega. To bi nas bilo spravilo v največjo nevarnost. Vse se mi je zdelo črno in obupno, videl sem samo dve svetli pegi na obzorju: da Budnojeva konjenice ni napadla mojih zadnjih čet in da je odpovedala XII. rdeča armada.«

Ne Tuhačevski, ne Stalin nista nikdar pozabila poljskega pohoda. Tuhačevski je v vrsti predavanj, ki jih je imel v vojni akademiji in ki so 1923 izšla v knjigi, primerjal Stalinovo vedenje pri Lvovu z vedenjem carskega generala Renenkampa z usodno bitko pri Tannenbergu leta 1914. Tuhačevski je dejal:

»Naša zmagovita konjeniška armada se je tiste dni pustila za plesti v hude boje okoli Lvova, zabijala je čas in razmetavala svoje sile v bojih s pehoto ki se je pred mestom močno utrdila in ki jo je podpirala konjenice ter močni letalski oddelki.